

Տարեկան գիշեր 10 քարի կես տարգամաք 6 քութի
Առանձին համարները 5 կոպէկավ
Թիֆլիսում զրվում են միմիրայի և բարեգրաման մէջ
Օտարառադրացիք ի խմում են ու գրուի
Տիգրաչ Բեդակոյ «Մասկ»

ԱՐԴՅՈՒՆ

Խմբագրատոնը բաց է առաօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից)

Քայլաբարութիւն ընդունվում է ամեն թրուով:

Յայտաբարութիւնների համար վճարում էն
իրաքանչիւր բասմն 2 կուպէկ:

„ՄԵՐԻ”

ՀՐԵՎԻ ՔԵԼԵՔԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

1881

(S U U T E R A C T S U C H)

Կը հրատարակվի նոյն դիրքով և նոյն պրօքրամմայով ԱՄԵՆ ՕՐ (բացի առն և տօնելին հետեւալ օրերից):

ՊՐՈԳՐԱՄՄԱՆ Առաջարկութիւններ, II Առաջնորդող յօդուածներ, III Ներքին ստացած առաջարկութիւններ, IV Այլապահ առաջարկութիւններ, V Խառն լուրեր, VI Հեռագիրներ, VII Ֆելինոն և բին տեսաթիւն, VIII Սյունաքին տեսաթիւն, IX Խառն լուրեր, X Հեռագիրներ, XI Ֆելինոն և բանասիրական, XII Յայտաբարութիւններ:

Іркутські фінанси, 1911 р. № 3-я, 17 лютого. Курс на 10 грошей, 4 р., 5 коп. або 5 р., 5 коп. або 4 р., 5 коп. або 3 р. 5 коп. або 2 р. 10 коп. або 1 р. 10 коп.

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԵՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿԱԹԻԹԻՒՆ

Կրթութեան գործ: — Ներքին տեսութիւն: Նամակ Երևանից: Ներքին ըուրեմ: — Արտաքին տեսութիւն: Թիւրքիա: Յունաստան: «Русский Курьеръ» լրագիր թղթակցութիւնը: Գերմանիա: Նամակ Գերմանիայից: Նամակ Թիւրքիայից: Նամակ Թիւրքիայից: — «Մշակութագիրներ: — Յայտապարութիւններ:

ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ

Արքայ Համարում տպված
Կ. Պօլի մեր մի նոր թղթակցի
նամակը հետևեալ խորհրդածու-
թիւններ է ծնեցնում մեր մէջ:

Ակզրոնքով Կ. Պօլսի երեք ընկերութիւնը լու, այն ժամանակ ընկերութիւնը պիտք է ամեն ջանք գործ զնի պրաւել իր դպրոցների մէջ բիւրդ, եզիդի, ասօրի և Հայաստանի այլ ցեղերի զաւակներին։ Արանք կրթվելով ընկերութեան դպրոցները ուսում աւարտելուց համար անդամները կատարել կը նշանակէ աշակերտութեան, բուռաբանութեան, բժշկականութեան, վաճառականութեան և բազմա- ակնակների վերաբերութեամբ ունեն իրանց սեպական, եղբեմն բուն հայկական և երեմն ազաւալված բառեր, որոնցով մարդարայացնում է իր միտքը։ Խոկ հայր ամենաօքայ կեանքում գործադրող այդ բառերը միթէ մի բանասէր կարող է գտնել մեր բառարաններում։ Ամենքը միաբնան պիտք է ասէնք. — «Ո՞ւ Ուրեմն եզրակացնենք սրանց, որ բառավիտա- կան հասուն մնանակիր հասու է մեր աշխար-

Ժամանակ է հասկանալ որ
Հայաստանի Հայերին միայն
կրթելով, իսկ միւս Հայաստանցի-
ներին անխնամ և վայրենի թող-
կերութեան վարչութիւնը արգե-
լում է Ա անի շրջակայ զիւղերից
վեր առնել զիշերօթիկ աշակերու-
ներ Ա անի վարժապետանոցի մէջ,
արգելում է Հայաստանի այլազգի
զաւակներից աշակերտ ընդունել
ընկերութեան դայուների մէջ:

Համանակ է հասկանալ որ
Համարատեան և թէ „Դրա-
բոցափրաց“ ընկերութիւնների
անդամները: Եթէ ոչ ի՞նչպէս
կրթելով, իսկ միւս Հայաստանցի-
ներին անխնամ և վայրենի թող-
կերութեան վարչութիւնը արգե-
լում է Ա անի շրջակայ զիւղերից
վեր առնել զիշերօթիկ աշակերու-
ներ Ա անի վարժապետանոցի մէջ,
արգելում է Հայաստանի այլազգի
զաւակներից աշակերտ ընդունել
ընկերութեան դայուների մէջ:

Համարատեան ժամանակ է հասկանալ որ
Հայաստանի Հայերին միայն
կրթելով, իսկ միւս Հայաստանցի-
ներին անխնամ և վայրենի թող-
կերութեան վարչութիւնը արգե-
լում է Ա անի շրջակայ զիւղերից
վեր առնել զիշերօթիկ աշակերու-
ներ Ա անի վարժապետանոցի մէջ,
արգելում է Հայաստանի այլազգի
զաւակներից աշակերտ ընդունել
ընկերութեան դայուների մէջ:

որ այդ սխալ, պատճենագոր, ազգա-
կողծանի ընթացքին կամնում է
շետել այժմ և , , Սիացեալ Ռո-
կելութիւնը: ”

Վեր կարծիքով, ըստՀակա-
ռակին, պէտք է աշխատել ընկե-
րութեան դպրոցներում՝ աշա-
կերտների մեծամատութիւնը պյու-
ազգիներից ընդունել և փոքրա-
մատութիւնը միայն, որպէս
խնոր, բուն հայեցից և այդ պյու-
ազգիներին աշխատել հայոցնել
եղուով և ոգով, ի հարկե ը-
պիաչելով նրանց կրօնին, որու-
հետեւ դա Միացեալ Ըսկերու-
թեան գործը չեր կարող լինել,
այլ մի հայոց միախճարական
ընկերութեան գործ է:

Յոյս ունենք, որ Միացեալ
Շնկերութեան վարչութիւնը կը
հանկանայ մեր միտքը և այս-
ոէս էլ կը դործի ապագա-
յում։

Կը թութիւնը պէտք է տա-
րածել ամբողջ Հայաստանում,
բայց մանաւանդ Հայաստանցի
այլազգի ցեղերի մէջ, որոնք էթէ
անկիրթ մնան, ինչքան էլ քա-
ն դաքակրթ փած լինեն իրանք Հա-
է յերը, միշտ ռազանալի, ոչնչաց-
ի նող ոյժ կը ներկայացնեն Հայերի
Համար։

Կրթել հայերին, խոկ այլաղզի-
ներին թողնել անխնամ, վայրե-
սի և անկիրթ, կը նշանակէ
չուր մաղել կը նշանակէ ա-
պարդին գործ կատարել, կը
նշանակէ կրթել հայերին և գար-
ձեալ զոհ թողնել նրանց ան-
կիրթ և վայրեսի դրացիների

Յանկալի է, որ Կ. Պօլսի ընկերութեան վարչութեան անդամները աւելի զարգացած, աւելի հասկացող մարդիկ լինեն և աւելի ծանօթ լինեն թէ կրթութեան ժամանակակից գաղափարների և թէ այստանի պահանջների չետ:

ԱԵՐԲԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ա.Ա.ՄԱԿ ԵՐԵՒԱՆԻՑ
Նոյեմբերի 21-ին

եմ խօսել այն ամօթալի, այն այլանդակ շարժ-
ման մասին, որ օրվայ . հարց է դարձել, այն
շարժման մասին, որ ուղղված է այսաւզի երա-
յական ազգաբնակութեան դէմ, որ հալածանք է
քարոզում երայեցիների դէմ, նրանցից այն իրա-
ւունքները խել ուղելով, որք նրանք միայն սի-
քանի տարի առաջ էին ստացել հաւասար իրա-
ւունքները համազգի այլ գաւանութիւնների հետ,
ստիպված լինելով նախ և առաջ կրել նրանց
հետ միասին հաւասար պարտաւորութիւններ պե-
տութեան համար: Այս շարժման մանրամասները,
որի համար ամօթը ընկնում է ամբողջ ազգի
վրա, մի այլ անդամի թողնելով, կաշխատեմ
կարծ, ընդհանուր գծերով նկարագրել նրա զար-
գացումը:

Արդէն անցեալ տարի հիմնվել էր այստեղ մի ընկերութիւն, որ իրան «Հակասեմիտական միութիւն» (antisemitische Liga) անուն յատկացրեց, որ աշխատում էր ամեն միջոցներով ապացուցանել քրիստոնեայ գերմանացիներին մովսիսականների վասակար դիրքը հասարակութեան մէջ, հալածելով նրանց ոչ իբրև աղանդ, այլ որպէս ցեղ։ Այս խայտառակ միութիւնը հրապարակական ժողովներ էր սարգում, ուր նրա առաջնորդները խուռն բազմութեան առաջ ներկայացնում էին երբայեցիների վեարակար ազգեցութիւնը, նրանց հարստահարիչ յատկութիւնները, ցոյց տալով այն անդունդը դէսի որ ի թ թէ պիտի գորովի ամբողջ գերմանական հասարակութիւնը, եթէ միջոցներ չորոնի ազգատվել այն ձնչումից, որ ծանրանում է նրա վրա հրէաների ձեռքի մէջ եղած գումարների չնորհով վաշխառութիւնը այդ քարտզիչները նոյնացնում էին հրէայի գաղափարի հետ—մոռանալով, կամ դիտմամբ չը յիշելով, որ կան թէ ծագումով գերմանացի, թէ կրօնով քրիստոնեայ գաշխառուները Ամեն այլանդակ և տգեղ հասարակական երևոյթները յատկացնում էին հրէաներին։

Այդ նեղանայեաց, սահմանափակ, մըցութեան անընդունակ և ուրեմն նախանձօտ կուսակցութիւնը ոչ միայն խօսքով, ժողովների մէջ քարոզում էր իր խաւար գաղափարները, այլ և զրով աշխատում էր տարածել իր մոլեռանող ուղղութիւնը, ոչ միայն ատենաբաններ դուրս բերելով ասպարէզ, այլ և զրոյներ: Առաջնների թւումը գտնվում է և մի լուսերական քահանայ արքունական քարոզիչ և պատգամաւոր պրուսական ազգային ժողովի, Շտէօկէր (Stöcker), վերջնների մէջ մի յայտնի պատմաբան, քաղաքական մի ամսագրի խմբագիր և նմանապէս ազգից ընտրված ներկայացուցիչ, Տրեյչկէր (Treitschke).... Երկումն էլ վաղուց յայտնի իբրև պաշտպաններ Պրուսիայի և գերմանական միութեան իրանց իռաւունք էին համարում անսասելի յանդքնութեամբ հրապարակ դուրս գալ, իրանց պաշտպան համարելով կառավարութիւնը և համոզված լինելով թէ ուրեմն անվախ կարող են մինչև ծայրը հասցնել իրանց խաւարասէր ուղղութեան ձգումները: Անցեալ տարվայ Շտէօկէրի միքանի ատենաբանութիւնները արհեստառուների և համական ժողովների մէջ հանդիպեցին համարական ազգի վարչութեան պարզութիւնը վրդովված հասարակութեան կողմից, Տրեյչկէր յօդուածները Preussische Jahrbücher ամսագրի տեսարակներում յառաջցրին հասարակութեան այն մասի մէջ, որին թանգ են քաղաքակրթութեան և համբերովութեան պատունները շարժման վերաբերութեամբ: Եւ յիրաւի Հէնէլ (Haenel) իր կուսակցութեան (առդէմ) կողմից ներկայացրեց այդ հարցը պրկան ներկայացուցիչների ժողովին նոյեմբերի 20-ին և երկու նիստ նույրիված էին այդ գննութեան: Թէս կրգերը սաստիկ վառվել թէն հասարակութիւնը տեղեկացաւ, թէ ու խաւար և յետադէմ մոքեր զեռ տիրում են գովրդի և նրա ներկայացուցիչների մի մէջ, թէս ամեն անկողմնապահ մարդու աշնորդից երեեցաւ որքան հեռու է գերման հասարակութիւնը այն կատարելատիպից, այէտք է ծգտի ամեն մի ազգ, ամեն մի հրակութիւն, բայց մի կողմից շահվեցաւ հայն է որ կառավարութիւնը գրաֆ Նոոլլերգրդի նով յայտնեց, թէ դիտաւորութիւն չտնի որ կերպով սահմանափակել հրէաների իրաւունքն և որ հականը էական իննդիրքը կառավարութիւնը չէ հասել: Որքան էլ թոյլ էր այդ պախանը, որքան էլ սառն էր, բայց նա ցոյց տուել կառավարութիւնը գոնեա յայտնապէս չը պաշտպանի այդ շարժումն, որ յիրաւի մի յանցանք է քաղաքակրթութեան դէմ և հետևանքը և պատասխանատութիւնը իր բողջ ծանրութեամբ պիտի ընկնի մոլեռանդ վրա, պատմութեան զատաստանի առաջ անլու գատապարտելով նրանց հակալուսաւորական թացքը:

ատ սակաւ համակրութիւն. շատ անգամ լսվում էր որ այսպիսի կրթու և ապստամբեցնող յօդուածները հակառակում են ձգտումներին դէպի սուաջ, վեստում են Գերմանիայի անուանը, որի ըրենելի ներկայացուցիչներից մէկը՝ Ֆրիդէրիկ մհեր արդէն անցեալ դարում յայտնեց, թէ նրա ըկրում ամեն մի անհատ ազգատ է իր կերպ, իր նով երանութեան և յախտենական կեանքին գտեր... բայց ոչ միայն մասնաւոր խօսակցութիւնների մէջ, մասնաւոր շրջաններու լսվեցան ողոքներ ազիտատօր-պատմաբանի դէմ, այլ մի ուրբողջ վրականութիւն ծագեց «հրէական հարի» մասին....

Սի քանի ամիսներ անցան աւելի հանդարտ,
ըստում էր իբր թէ երկու կողմերն էլ պիտի բա-
ականանային իրանց գաղափարները յայտնելուց՝
ինը յարձակողական դիրք բռնելով և հալածանք
արողելով, միւսը պաշտպանելով կատաղի յար-
ակմանց զաներին: Բայց լուսվթիւնը միայն մի
ան էր ու նոր ուժեղ էին: Հասածում երես

հանրագիր տուեց: Պ. կլէյտօն սիրով ընպատգամաւորութիւնը և խոստացաւ ալ: և պ. Գրանվեցի հաղորդել այդ հանրագիր լուն մէջ հետեւեալ հինգ գլխաւոր կէտելին: Ա. Յայտնի կաշառակեր և հարստ մոլեւանդ պաշտօնեայներ, որոց վրա ամբ նութիւններ լինելով զատապարտուած են տօնէ զրկուելու, նորէն պաշտօնի գլուխ նեն: Բ. Նահանգապետը բարենդուզումնեալ ծաղրելու պատրուակով գիւղերը այցելու կերթայ և ամենէն աւելի վատ հայեր փնտիւ գիւղերուն վրայ միւտիւր կանուանէ: Եթիները որ յառաջ իրենց քէսը (տանուաէր բեկու իրաւունքն ունէին, այժմ միւտիւր բութեան մէջ ընաւ ձայն չունին: Գ. Երբ մէջ եղած հարստահարութիւնները, գողոն ները, սպանութիւնները ամենին աշքին բացարձակ կերպով կը կատարուին, նաև պետ փաշան ըլ պատկառեր սուտ հեռա տալ Բ. Դրան թէ երկրին վիճակը գոնացու: Դ. Տեղական կառավարութիւնը ամեն մի գործադրէ ժողովրդան բողոքի ձայնը խ և այս պատճառով նամակներ վար կը փոստին և հեռագիրներ իրենց տեղը չենիր: Ե. Մինչդեռ կառավարութիւնը Մահացաններ կը բաժնէ քուրտերուն, հա ի է իրենց փողերով գնած գէնքիրն անգամ ձեռքէն խլելու կաշատի զանազան մի էին բով. Ահա սոքա են հանրագրին իմաստը: Կրի Պարոն կամսարական դեռ Մուշէն չէ րա, զարձած վահ: Մուշի Պուլանըդ զաւառի նանցորդ զօրքեր նեղութիւն տուեր են գիւն ներին, սոքա ալ զօրքերն ծեծեր և հրա տարի թեն կտրեր են: Խնդիրն ներկայա լով Սուշի կառավարութեանը: Պ. կամսարակ նացեր է Մուշ, որ հայ գիւղացիների իրա կրի ներն պաշտպանէ:

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԲԻԱՑԻՑ
Կ. Պօլիս, 12 (24) նոյ
Վերջին ժամանակներ «Սշակի» մէջ շա-
տեղեկութիւններ կը կարդանք Հայա-
կրթական ընկերութեանց գործունէութեա-
սին, որք այժմ «Միացեալ ընկերութիւն»
մած էն: «Միութիւնը գորութիւն է»
առածը, հետևապէս «Միացեալ ընկերութ-
աւելի մնձ բաներ պէտք է որ սպասենք
թէ նախկին երեք ընկերութիւններէն, —ո-
ւանձին կը գործէին: Բայց արի տես որ
յուսացածին և ընդհանուրի զատողութեա-
կառակ, «Միացեալ ընկերութիւնը» այժմ կ
բանի շարունակել այն մնձ և արդիւնաշատ
նարկները, զորս, օրինակ Արարատեան ըն-
թիւնը, իր առանձին ոյժերով սկսած էր: Ե
մեզ յայտնի է, Արարատեան ընկերութիւնը
տարի եռամսութիւն աշխատած և յուշիկ յուշի-
ուած երթալով, բանը այն աստիճանի հաս-
էր որ սկսած էր Վանի նահանգի գիւղերէն
յաստանի հեռաւոր քաղաքներէն ծրիափար
շերօթիկ աշակերտներ ունենալ վանի

Ժապետանոցին մէջ, Արարատեան ընկերությունը սուշած էր այդ գիշերօթիկներու թիւը հասցունել և արդէն 6 ընդունած էր երրորդութուեցաւ «Միացեալ ընկերութեան» մէջ՝ լսածու ստոյգ է, Արարատեան ընկերությունը մտադիր էր այդ գիշերօթիկներու մէջ ունակ ասորինելին, իեղիդներէն և քուրդերէն նուած աշակերտաներ, որոց յաջողութեան երկու տարիէ ի վեր կաշխատվէր։ Ցաւտեանել մէ լինչ որ Արարատեան ընկերությունը առանձինն կանէր, այժմ երեք մեծ ընկերություններն որ միացած են, կը տկարանան «Ալիացեալ ընկերութեան» անօրէն ժողովն միան տուգէր Արարատեանի ընդունած 6

վարժ գիշերօթիկներու թիւն յաւելել, ս
հրահանսդ զրկեր է Վասպուրականի տեսչուկ
որ արդէն ընդունած 6 աշակերտներն ալ
իրանց հայրենիք վերադարձնելով, եթէ, կ
է. բայց անկարելիութիւն ցոյց տրուելով,
այժմ յետաձգուեր է այդ որոշումը: Այս
ընկերութեան Վանի մէջ խր գործերը այ
ամփոփել ուզելուն պատճառը, մեր լսածին
յելով, մէկ կողմէն Վանի սովորն պատճ
իւր ծախուց աւելնալը և միւս կողմէն խր
մտի աղբիւրներուն ցամքելն եղած է:
զատ՝ երկրորդական պատճառներ ալ կան,
սեն: Հետեւապէս, ազգին ամենամեծ պարտ
ի նութիւնն է այժմ քան երբէք օգնել «Միա

ընկերութեան» որ կարողանայ աւելի յաջող կերպով համել իւր նպատակին. Քիչ թէ շատ իւելք ունեցող մարդիկ կարող են խկոյն հաս-կանալ, թէ Հայաստանի համար որչափ արդիւնա-ւոր մի ձեռնարկ կը լինի երբ Հայաստանի զա-նազան քաղաքներէն և վանի գիւղերէն, նաև դրացի ազգերէն աշակերտներ հաւաքվին վանի վարժապետանոցին մէջ, ուր վանցի երիտասարդ-ներու հետ գաստիարակվելով և մէկ սիրու մէկ հոգի լինելով, վերադառնայ իւրաքանչիւրն իւր հայրենի քաղաք կամ գիւղ և ամենն ալ մի և նոյն ուղղութեամբ և սրտով գործեն Հայաստանի համար. Միացեալ ընկերութեան պարտաւորու-թիւնն է, ըստ ինձ, այս գործին պէտք եղած կարեորութիւնը տալ և մեծ գործեր տեսնելով, ազգին կողմէն ալ փոխադարձ մեծ համակրու-թեան և նպաստներու արժանանալ. Այս կէտը ընկերութեան տնօրին ժողովին խորին ուշադ-րութեանը կը ներկայացունենք.

Յամակ լսորտուրդ զայ սոր ըսկարտվիրւն մը
կազմելու, Վանի մէջ փոխատուռւթեան դրա-
մասեղամով (Կրէջիտի բանկ) հաստատելու հա-
մար: Իբր նախափորձ, մի փոքր գումարով պիտի
սկսին գործը, հարիւրին և տոկոսով բաժնէ-
տոմսեր չըջաբերութեսն հանելով, իւրաքանչիւր
տոմսը մէկ օսմ. ոսկենոց (9 բուլբի): Այդ գու-
մարը 0/0-ին 12 տոկոսով գիւղացւոց փոխ պիտի
արվի. 0/0-ին 6 աւելորդը ծախքերը գոցելու պի-
տի ծառայէ: Ամեն տարի որոշեալ գումար մը
յետ պիտի արուի բաժնորդայ: Ընկերութիւնը
եթէ նույնութեար ալ ընդունի, այնու իր պարտքը
շուտով կը վճարէ: Աւելորդ է ասել թէ այսպիսի
ընկերութիւն մը որչափ օգտակար կը լինի Հա-
յաստանի գիւղացւոց, որոնք վաշխառու: Քաղա-
քացւոց ձեռքք գերի եղած, կը ստիպուին պան-
դիստիլ կ: Պօլս, Տփղիս և ուրիշ տեղեր չարա-
չար աշխատութեամբ իրենց պարտքերը վճարելու
համար և հայրենեաց կարուով կը հալին ու կը
մաշին թէ իրենք և թէ իրենց ընտանիքը: Այս
կերպով դրամական մեծ ընկերութեան մը հիմերը
դնել կաշխատին այժմ այստեղ, որով կը մէկ
կողմէ կրթական մեծ ընկերութիւն մը (Միա-
ցեալ ընկերութիւն) Հայաստանի հայոց դաս-
տիքարակութեանը կաշխատի, ուրիշ մեծ ընկե-
րութիւն մ'ալ նոցա նիւթական բարգաւաճմանը
պիտի աշխատի: և երբ այս երկու մեծ ընկերու-
թիւնները ձեռքք ձեռքի տան, դիրին է երեա-
կայել թէ ինչ գործեր կրնան կատարել: Ցանկա-
լի էր այս մասին իմանալ նաև ձեր կողմի հայոց
կարծիքն ու խորհուրդները: Բայց չը մոռնանք
ըսել թէ որչափ որ օգտակար ըլլայ գրամական
ընկերութեան մը հաստատութիւնը, եթէ նա
լոկ իւր հաստատութեամբը կրթական ընկերու-
թեան զարգացմանը և նիւթական բարգաւաճ-
մանը կրնայ վեստ տալ, լաւագոյն է, ըստ ինձ,
առ այժմ յետաձգել այդ խորհուրդը, զի մին ար-
կարացունելով ուրիշ մը զօրացունելը լաւ դրու-
թիւն չէ: բայց եթէ երկուքն ալ միատեղ յա-
ռաջ կրնան երթալ յաջողութեամբ, այդ աւելի
գեղեցիկ կը լինի: Այս մասին «Ս չ ա կ ի» խըմ-
բարիութեան կարծիքն ալ իմանալ շատ ցանկա-
լի է մեզ:

«ՄՇԱԿՈՒՄ» ՀԵՌԵԳԻՒԹՅՈՒՆԵՐ

Ա. ՊԵՏԵՐԲՈՒԽԳ, 1 գեկտեմբերի: Նոյեմբերի 28-ին գետերը ուրպի մէջ կալանաւորվեցաւ նշանաւոր քաղաքական յանցաւոր սօցիալիստների կուսակցութենից, ծառայութիւնը ժողած պօրուչիկ Պօլիվանով:

Ա. ՊԵՏԵՐԲՈՒԽԳ, 1 գեկտեմբերի: Պետական բանկի $5^0/0$ տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 95 ր. 37 կ., երկրորդ 92 ր. 62 կ., երրորդ 93 ր. 37 կ., չորրորդ 92 ր. 87 կ., ներքին $5^0/0$ առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 225 ր. 25 կ., երկրորդ 218 ր. 25 կ., արեւելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 90 ր. 87 կ., երկրորդ 90 ր. 87 կ., երրորդ 90 ր. 87 կ., սովորական 7 ր. 96 կ.: Ռուսաց 1 լութի 1 օնութիւնը առժե 24 65 ր. 17 կ. ու առաջ 100

Գօնիր վրա արժէ 24,00 պէս, ոռևսաց 100
լ. Համբուրգի վրա 209 մարկ, 75 պֆ.,
Փարիզի վրա 259 ֆր. 75 սանտիմ:
